

L'ESQUEVELLA

DE LA TORRATXA

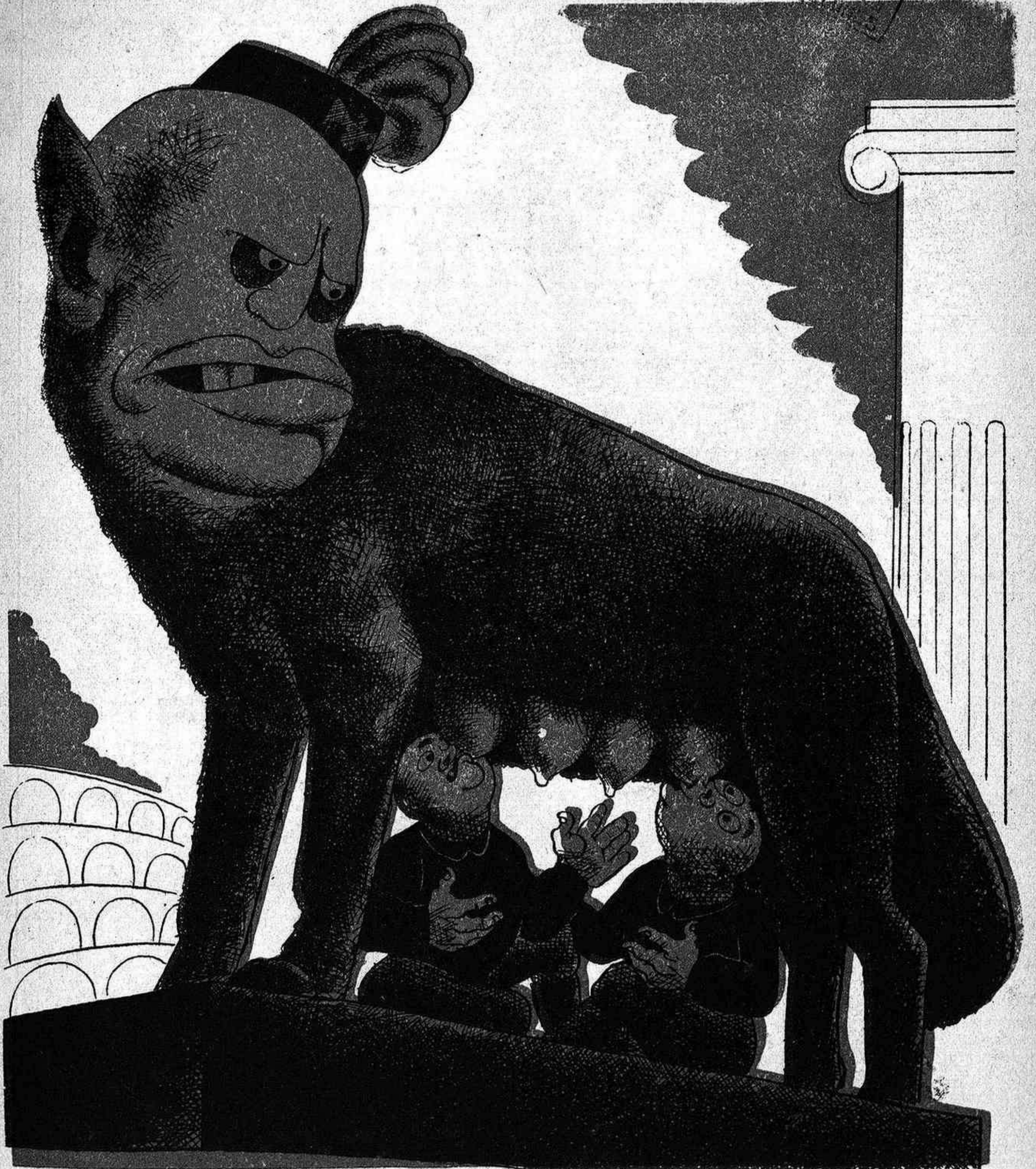
REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÉFON 23994

ADMINISTRACIÓ:

RAMBLA DEL MIG, 17
TELÉFON 19937

LIBRARY & INFORMATION
LEATENEU BARCELONA

CINQUANTA CÈNTIMS

COMPLLOT

—Epl No mossegeu, que us hauré de «depurar».

(Dibuix de Gofi)

Bateigs geogràfics

Els txecoslovacs, com que no es reconeixen el vestit que els sastres de Munic varen confeccionar-los, ara es preocupen de veure si posats a fer reformes, canvien àdhuc el nom de llur país. Hem llegit que d'ara en endavant de Txecoslovàquia hom en digui Nitroslàvia. Per què no Nitroglicerina? Ho trobem més eufònic.

Si aquesta pruija de canviar el nom dels països s'escampés, imaginem una sèrie de canvis apropiadíssims.

Per exemple, d'Itàlia se'n podria dir: Camiseronèria. O bé: Apartatiscríatúria. O bé, encara: Ducelàndia.

D'Alemanya, en podriem dir: Trágalotodo. o bé: Maitipa. Totes elles, delicades al·lusions a la gana del nacional-socialisme.

Anglaterra podria cercar la seva nova denominació entre els derivats dels paraigües, en honor de Mr. Chamberlain. Per exemple: Paraiguatanya. O bé: Nostremalnovolsorollis, nom una mica llarg, que si bé turmentaria els estudiants de geografia elemental, faria caure la baba dels anglesos que prediquen l'aïllament sistemàtic.

Quant a França, no cal que es preocupi gaire cercant un nom nou. Per poc que badi, es trobarà ja batejada. Després d'un quant temps d'anomenar-se els Llims, es dirà, simplement: Alemanya.

—Vosaltres també heu sortit d'Espanya?
—Sí, de permís. (Dibuix de Porta)

★

EE. UU. in Amèrica

Un telegrama de Nova York :

«Malgrat la vaga del servei de remolcatge del port de Nova-York, el paquebot «Queen-Mary» transportant 1.600 passatgers i portant a bord 25 milions de dòlars d'or, ha atracat pels seus propis mitjans i sense dificultat. El paquebot ha quedat amarrat exactament en 34 minuts, o sigui, el temps que empra habitualment amb l'ajuda de dotze remolcadors.»

Aleshores, dirà el lector, de què serveixen els dotze remolcadors?

De res.

Però, eh, quina organització?...

★

—Pobre Txecoslovàquia!!! Si almenys li haguéssim aplicat un Comitè de No Intervenció.

(Dibuix de Viader)

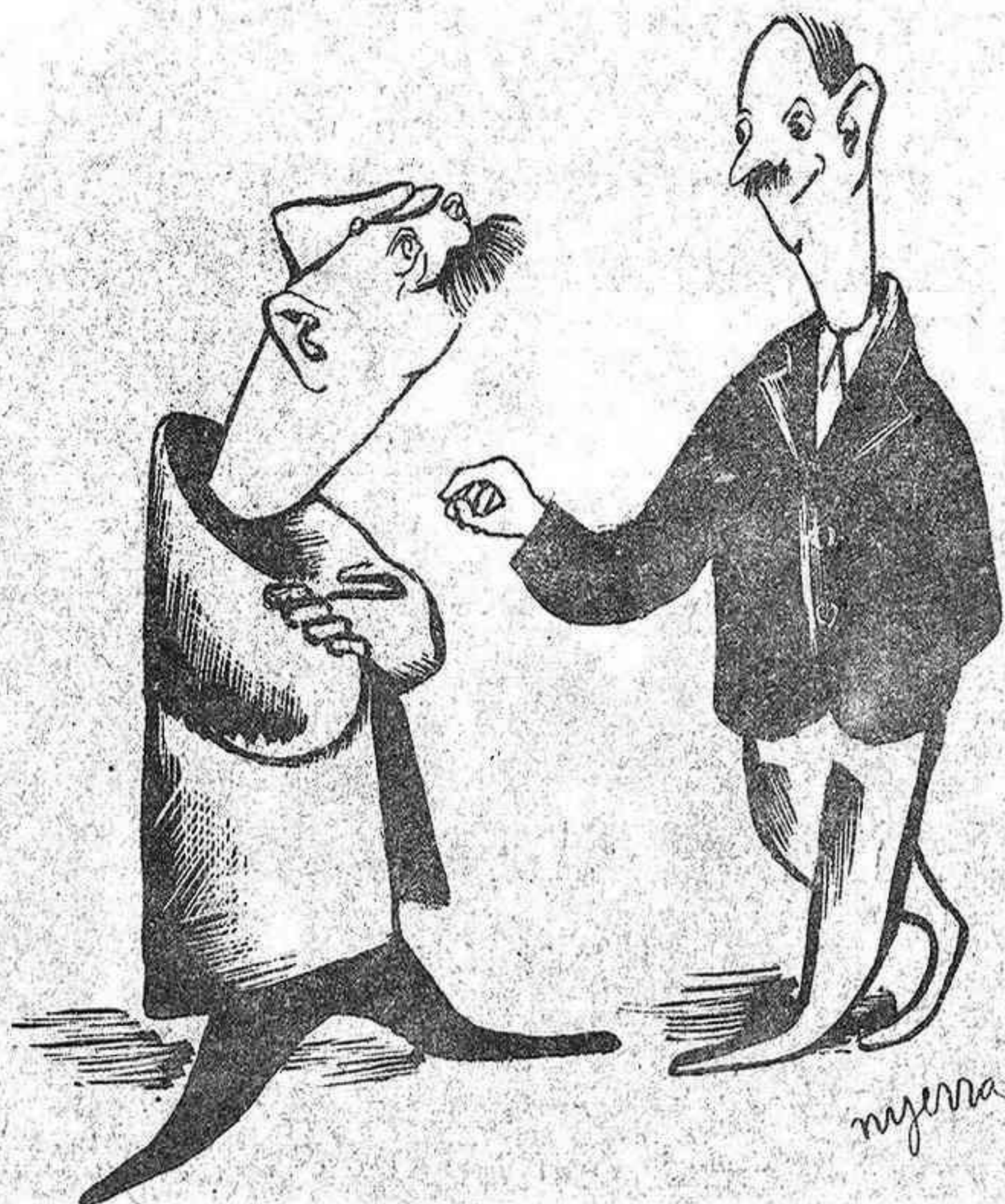
★

Fort!

Deaborn, 25 (Estat de Michigan).—Amb motiu de la presentació a la premsa dels nous models d'automòbils de la seva fabricació, Henry Ford declarà que «no hi hauria mai més guerres en el món, pel fet que els pobles s'han donat compte de la fatalitat dels conflictes».

Tots els diaris han publicat aquest telegrama. Nosaltres demanem que Henry Ford sigui convocat en la pròxima conferència de Munic que se celebrarà a Roma.

Mentrestant, que li concedeixin el premi Nobel de la Pau, amb fre a les quatre rodes. Volem dir a les quatre potes.

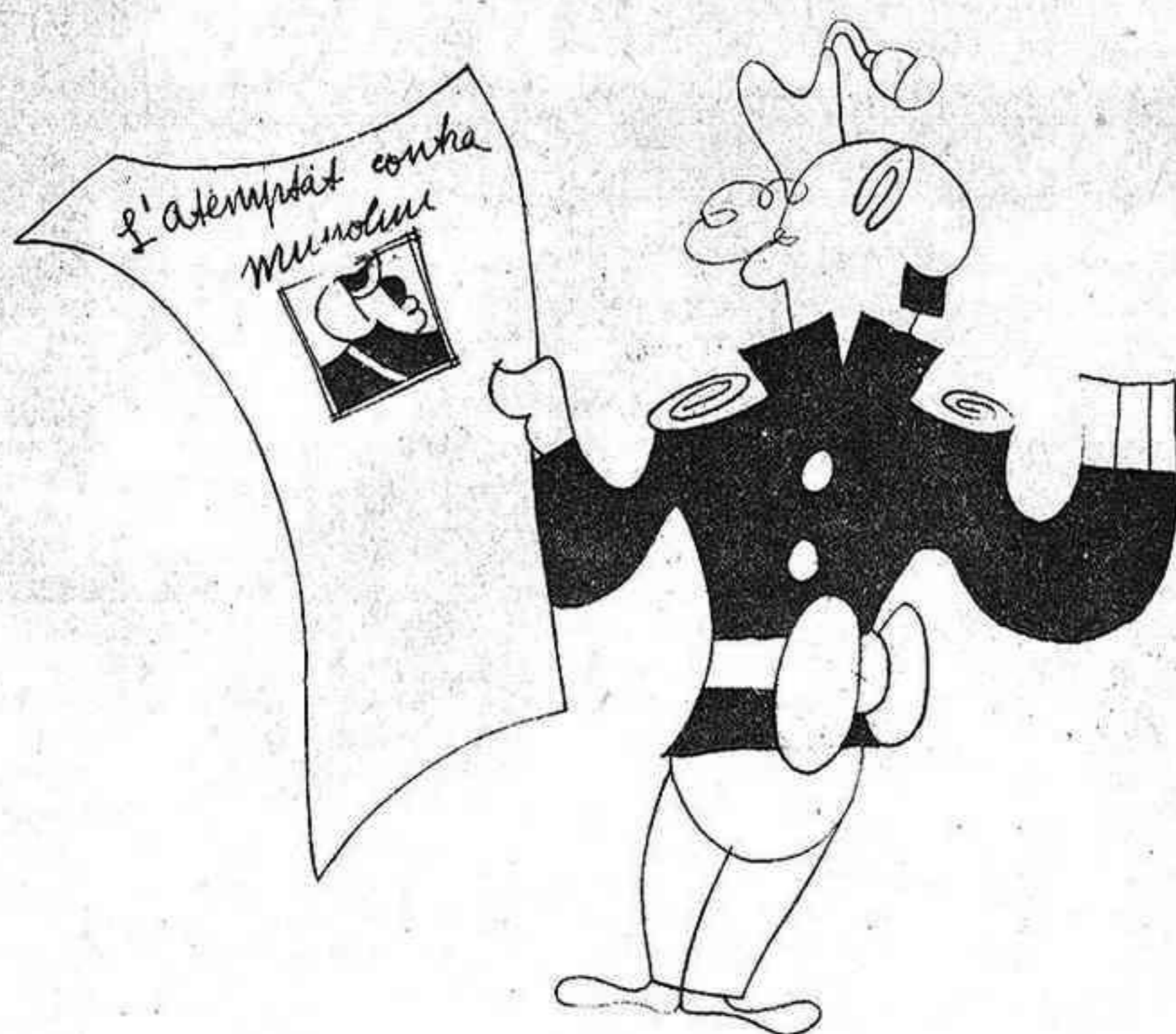
—Daladier, el «gendarme» d'Europa?
—De Marsella i gràcies...!

(Dibuix de Nyerra)

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXII

NUM. 3088

MEGALOMANIA

—Ai! Jo en vull un... jo en vull un!!!

(Dibuix de Guasp)

E D I T O R I A L

B O N C A M Í !

Grans camarades, cavallers de l'ideal, fills dilectes de les pàtries del món.

Tothom us veu marxar amb emoció i àdhuc els grans demòcrates del món, que ja és petit per a atipar al fartó de Munic, us veuen marxar, disciplinats fins a l'heroisme, perquè cal que ells no sentin neguits en apreciar el significat substancial de la vostra resistència.

Però hi ha la paradoxa sentimental de l'alegria amb què us veiem marxar nosaltres mateixos.

Desagraïment? Insensibilitat? No, ja està dit, alegria, i el mot és prou sà per ha-

ver-li de cercar tres peus. Tothom us acomiada amb emoció, però L'ESQUELLA hi posa, a més a més, alegria.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ha estat sempre alegre i riallera i ara encara, superant el dolor i la destrucció sobreviu a la barbàrie que té al davant, i no a sobre mateix, perquè vosaltres, amb el vostre coratjós exemple de disciplina i de sacrifici ensenyàreu al nostre poble el bon camí, el camí de la resistència i de la victòria.

Tothom us acomiada amb emoció, treta de la sagrada angoixa que ens oprimia el cor

quan vàreu arribar, tan a temps, i tan voluntaris de debò.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, que us va veure venir amb alegria, us acomiada alegre, perquè encara pot restar alegre quan marxeu.

Nosaltres us veiem amb l'optimisme més sà que hem transferit als estímuls del nostre dolor, i del dolor del nostre poble, si veniu i si marxeu, perquè sabem que hi sou i que allà on us trobeu, fareu, lluitant i donant la vida, un bon camí de la victòria, del nostre ideal, del vostre i de l'ideal de tots.

Bon camí, germans!
Bon camí...

Fraulein "Carmen" o la metralladora a la lligacama

Una conversa amb la famosa cigarrera sevillana

Centenari de Georges Bizet, diuen uns cartells enganxats per les parets de la ciutat. Nosaltres, que ens morim cercant temes d'actualitat, hem cregut que n'era un l'escriure un reportatge relatiu a «Carmen», la famosa heroïna del músic francès.

«Carmen»! Qui no coneix «Carmen»? ¿Qui no s'ha embadalit amb els esclats passionals de la famosa cigarrera andalusa, qui no ha tremolat d'emoció davant de la baralla amb «don José», qui no s'ha deixat breçar per la cançó d'«Escamillo»? «Carmen»! Cap a Sevilla hi falta gent, a veure la més genuïna encarnació de la «hembra bravía».

Però, arribats que fórem a Sevilla, ningú no ens sabia donar raó de «Carmen». Es en va que prodigàvem els detalls i les senyes personals.

—Es tracta d'una xicota bruna, ben plantada, amb uns ullassos profunds i una cabellera negríssima...

Tothom s'arronçava d'espatlles.

Com? A Sevilla no coneixien «Carmen»?

No pot ésser. Sevilla, sense «Carmen», no seria Sevilla. Realment, la ciutat de la Giralda actualment estava una mica desconeguda. Però era impossible que en la Sevilla típica la cigarrera de Bizet no fos coneguda. Preguntarem en un «colmado»... ens diguérem.

Un «colmado» has dit? Sí, sí! A Sevilla ja no hi han «colmados». Quan un home té

set, no li queda cap més remei que entrar en una cerveseria, i en lloc de la clàssica manzanilla, engolir una gerra de Pilsen. Al minyó que ens servia, li férem la pregunta:

—Coneixes «Carmen»?

—«Carmen»? Deu voler dir «fraulein Carmen».

—Possiblement. Una cigarrera...

—«Ya, ya». Ja no fabrica cigars. Actualment els cigars els fan tots a màquina, segons el pla dels tres anys de Goering.

—Bé, però «Carmen»...?

—Viu retirada.

El minyó ens va donar les senyes: «Sierpesstrasse», número 3. Ens tornàrem boigs cercant aquest carrer. Després, ens adonàrem que es tractava del sevillaníssim carrer de les Sierpes.

Allí, instal·lada en un pis funcional, trobàrem la nostra bella amiga «Carmen» convertida en «Fraulein Carmen». Si no hagués estat per la veu, no l'hauríem pas coneguda. S'havia tenyit el cabell de ros i s'havia fet la permanent. La «mantilla» l'havia substituïda per un elegant sueter marró. El seu primer déu-vos-guard fou allargar-nos una cigarreta:

—Teniu: tabac anglès fabricat a Alemanya, molt millor i molt més econòmic que l'autèntic. Es del que jo fumo.

Nosaltres, no sabent-nos avenir de la

DIA 26 D'OCTUBRE

—I que me'n diu de la guerra senyora Tomasa?

—Ah! miri: jo llegeixo «La Vanguardia»

(Dibuix de Lamarca)

transformació, li haguérem de fer present la nostra estranyesa.

—Ai, fillets! —respongué ella—. Els temps canvien i si no arribo a adaptar-me, a Sevilla m'haurien fet la vida impossible. He hagut d'amagar el meu origen francès...

—Així, no saben que sou filla de Bizet?

—Psss... No em comprometeu. Les «walsquiries» em perseguirien i el «Sigfrid» em faria anar a la presó.

—I de «don José», el vostre adorador apassionat, què n'heu fet?

—L'home procura passar desapercebut i s'ha fet de les Seccions d'Assalt. Li diuen «herr Joseph».

—I «Escamillo»?

—S'ha deixat de «toros», doncs això era molt mal vist pels aris purs. Ara es dedica a l'esport. Porta guanyades les curses del cent metres llisos i ara s'entrena pel campionat de fons.

—I el contraband?

—Ah, aquest és més florent que mai. Sinó que ara s'ha transformat, i en lloc de contraband, és exportació de matèries primes. «Escamillo» dirigeix una gran empresa, la «Exportatio Spanien Gesellschaft» capital social, tres mil milions de marcs. Cada dia, del port de Bilbao surten tres vaixells carregats de material amb destinació a Hamburg.

—I ja no treu les cartes?

—Sí, al correu. Franquejades amb segells d'a 0'80, amb l'efigie de Hindenburg.

Així parlava «Carmen». Nosaltres no donàvem crèdit, com vulgarment es diu, a les nostres orelles. Una darrera pregunta ens venia a la llengua; però temíem ésser indiscrets. Finalment, la temptació ens vencé:

—I la navalla a la lligacama?—li preguntàrem.

«Carmen» s'arromangà les faldilles i del cap de la mitja de seda artificial, en tregué una mena de pistola. Tot mostrant-nos-la, digué:

—Metralladora de lligacama, últim model Krupp. Patent alemanya. Si voleu, us en puc servir sis milers demà mateix. Em dedico a vendre armes. Sabeu? Tinc moltes despeses...

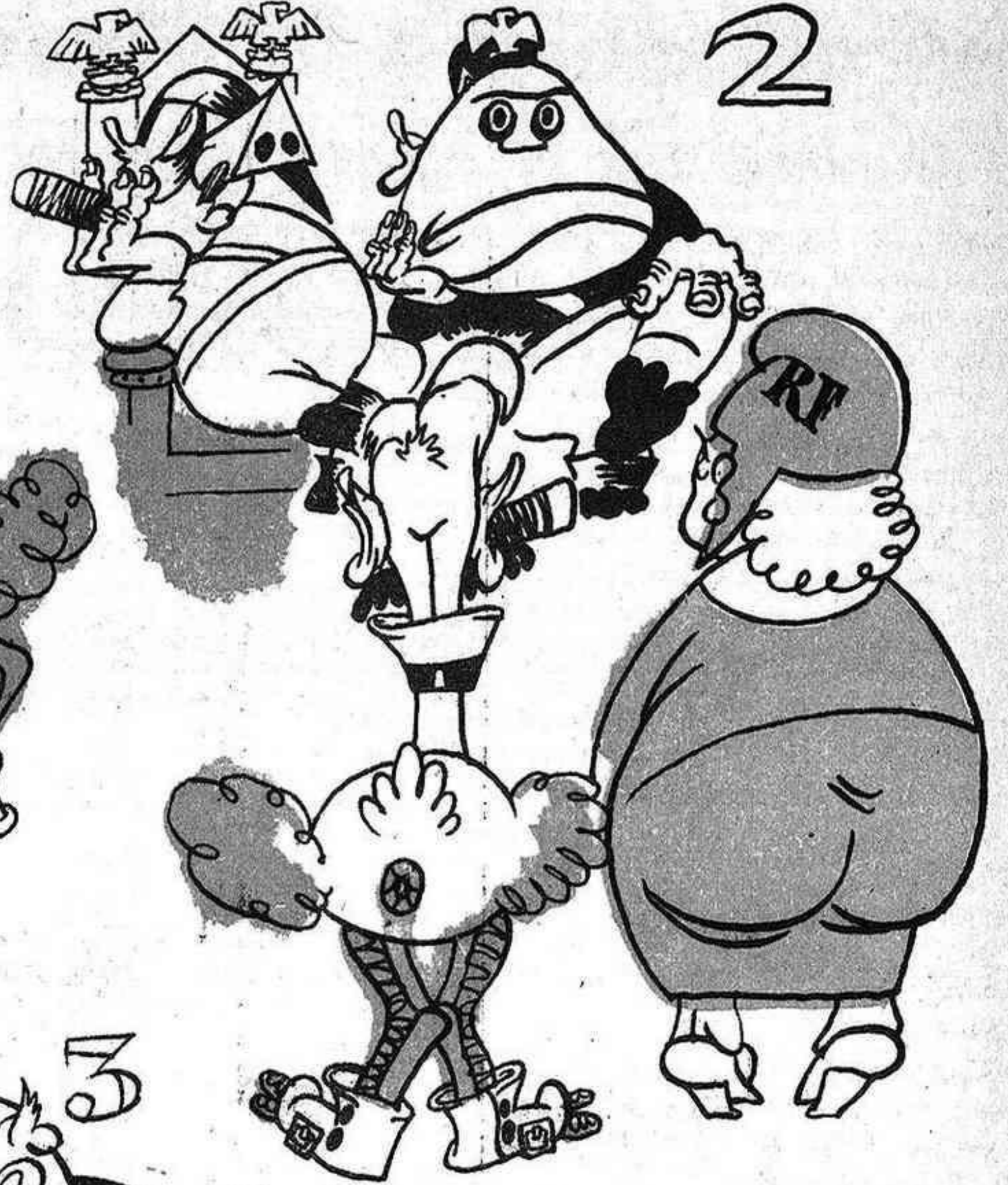

MOROS

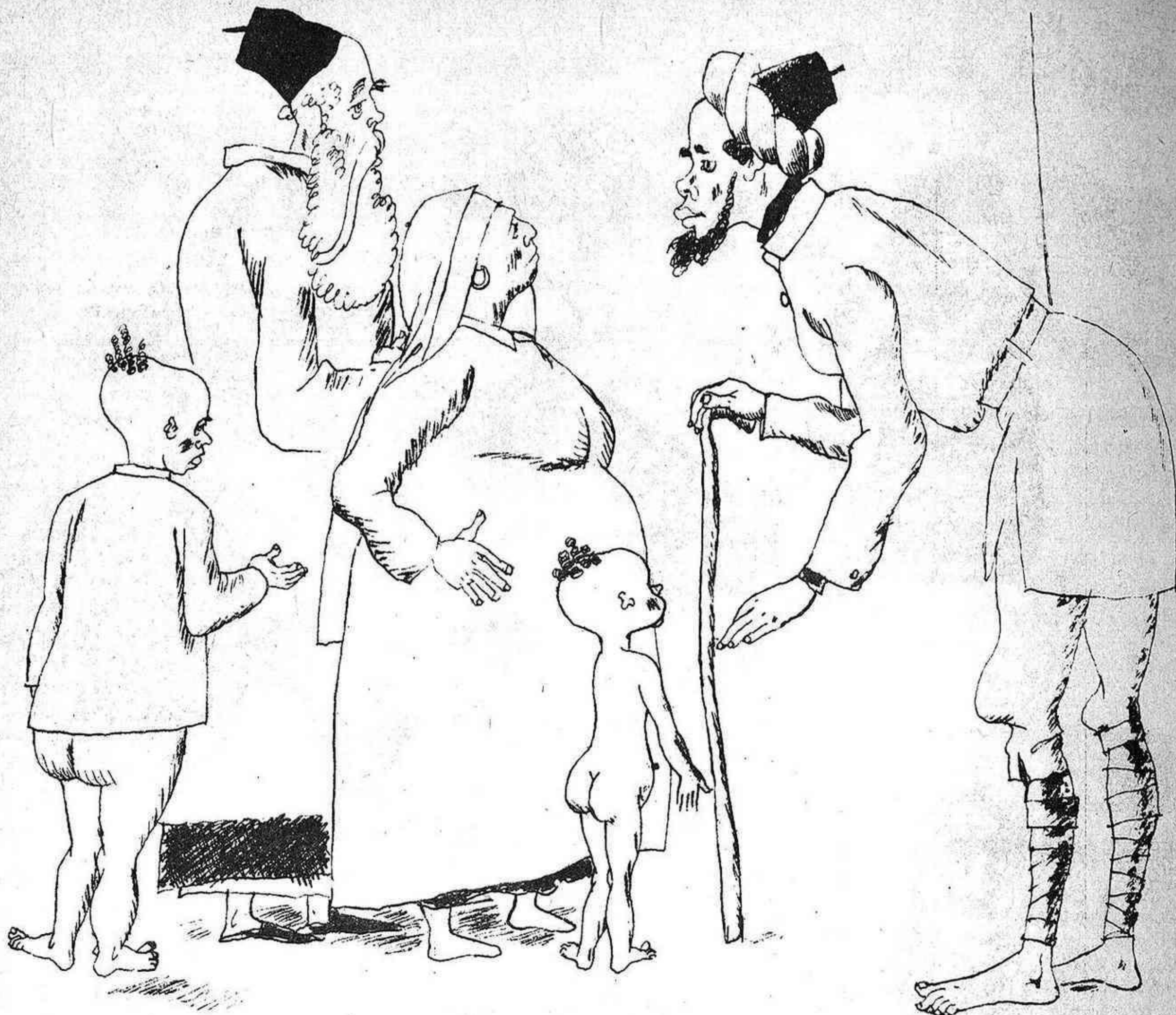
—Què fas ací?

—Ací m'estic a veure si em retiren!

(Dibuix de Goffi)

(Dibuts de Bofarull)

REBEL·LIO

—Que t'han retirat?
—No, és que he fet moros.

(Dibuix de Narro)

CRONICA INTERNACIONAL

Marsella s'encén només de sentir M. Daladier :: Un congrés que s'havia de celebrar a Sedan :: El Casino dels senyors i el cafetó dels pobres :: Amèrica haurà de descobrir Espanya

Havent declarat M. Daladier al Congrés radical-socialista de Marsella que la pau de Munic havia vingut a posar terme a un període de crisi que havia durat vint anys, les "Nouvelles Galeries", no podent-ho suportar, s'encengueren i, creient que monsieur Daladier es trobava a l'hotel del costat, l'Hotel Noailles, aquest s'hi solidaritzà per veure si rostia l'audaç orador. Però l'audaç orador no hi era i fou un senzill policia el que es va veure obligat a salvar-li els papers.

El discurs de M. Daladier, que ve a dir que, com el mateix Hitler, es passa els quatre anys de guerra, la victòria dels aliats, la pau de Versalles, la independència belga, la restitució d'Alsàcia i Lorena, etc., etc., per un lloc que no és de dir. Si M. Daladier tenia realment interès a pronunciar unes paraules semblants i no li han sortit involuntàriament com gassificacions animals, en comptes d'a-

nar a Marsella, d'on varen sortir els primers que varen cantar l'himne abrandat de la Revolució i la independència franceses, hauria pogut convocar el Congrés a Sedan.

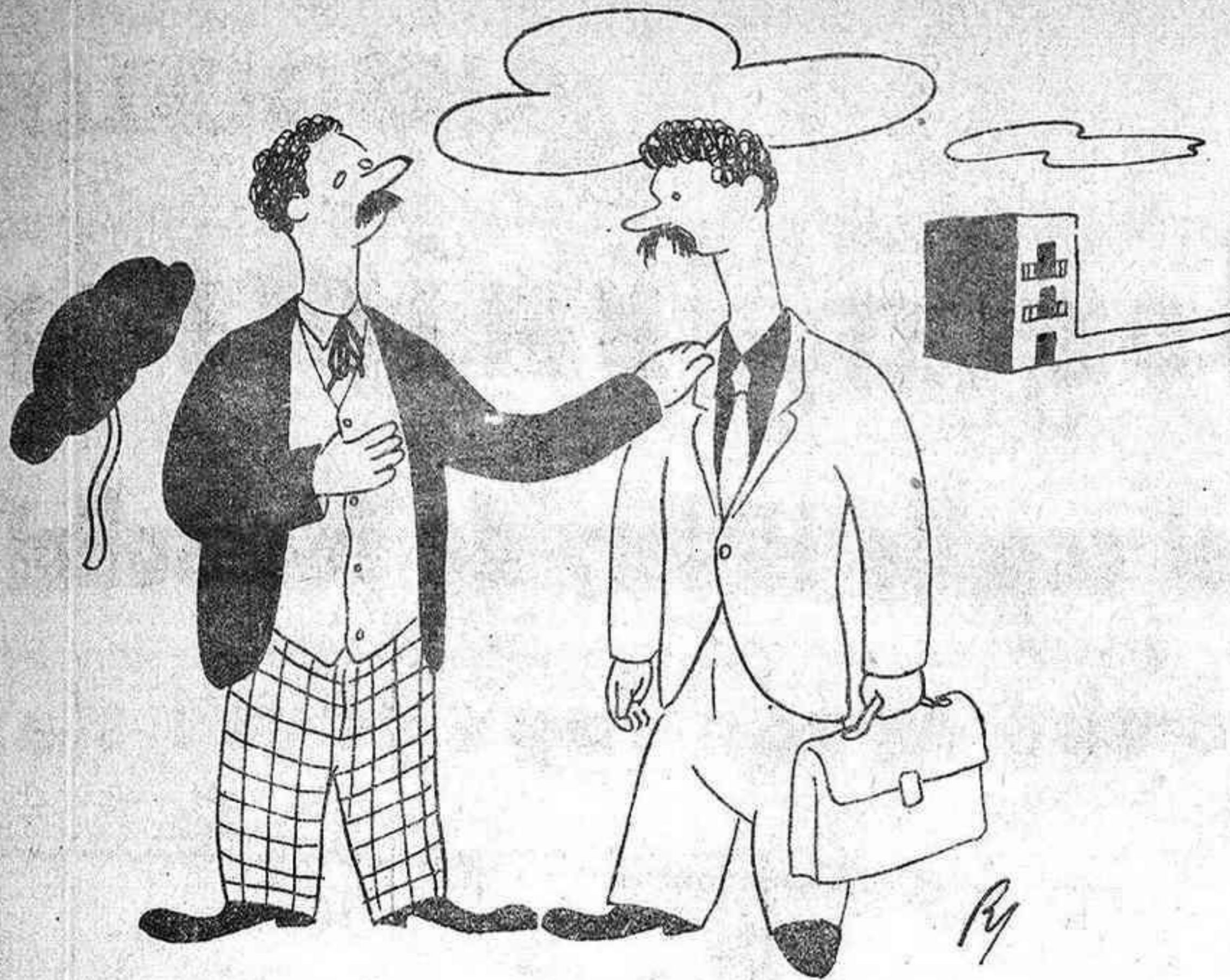
Però un ja està fet no té remei i ara només es qüestió d'esperar les conseqüències i la benevolència del Führer, el nou amic, que segurament acceptarà tot allò que li donin i més encara.

Però França es trobarà ara amb una petita dificultat, i és que en el repartiment de l'Europa oriental no sabrà a qui afavorir. Ella prou canta allò de "C'est mon homme!", però falta saber qui és ell, si Hitler o Mussolini. I Hitler i Mussolini es troben ara en un cert desacord sobre aquest repartiment. Què fer en unes circumstàncies semblants? Aconsellar a Romania que cedeixi a les pretensions italianes o a la voluntat alemanya? I a

Iugoslàvia, qui li recomanarà com a senyor discret i de posició?

Perquè el cas és que tant Hitler com Mussolini són ben simpàtics: el primer té aquell aire de gran senyor que ofereix la seva amistat, mentre que l'altre, més apatxe, malmena a qui estima, i M. François-Poncet en portarà segurament algun ull de vellut.

Els actes i els discursos de Daladier, que començaren amb l'organització del turisme quan la presa d'Irun pels facciosos i culminaren a Munic i a Marsella, hauran tingut la virtut de donar a la política francesa tot un altre aspecte. Abans, ésser de dreta volia dir ésser patrioter; ara patriota vol dir ésser o bé de la dreta pobra o bé comunista; tot l'altre són els pacifistes internacionalistes de la butxaca o, més encara, de la cartera i no seria estrany que en aquest sentit M. Daladier aconseguís veritables

UN «POLIGONO»

—Jo sóc «polígon»
 —«Polígon»?
 —Sí: tinc diverses dones.

(Dibuix de Riera)

centent d'una família de jueus venecians el nom dels quals correspon als Fuchs o als Reinach alemanys.

Però el que calia era que Volpi tingués uns quants càrrecs més.

En l'ensenyament l'antisemitisme ha fet també el seu, i les dificultats hi han estat també evitades. Un recent decret exclou els professors jueus de les universitats i de les escoles públiques. Però aquest decret té molt de compte a definir el sentit oficial del mot jueu. En efecte, segons ell, no són jueus més que els que en són de pare i mare.

Perquè el signor Bottai, el ministre d'Instrucció Pública, que firma el decret, és fill de mare jueva. Cortesia de nom. El pare, oficialment almenys, és ari.

TALLAR I TALLAR

L'opinió francesa comença de despertar-se després del knock-out de Munic, i ja era hora. Després de l'abandó en què es troba Flandin, que ara podrà unir-se al «milieu» de Marsella, el socialista Paul Faure ha rebut també dels seus, i entre els mateixos radicals hi ha qui es dona vergonya del que s'ha fet i s'ha consentit. Un periodista, poc sospitos de simpaties per Laval, deia al saló dels Passos Perduts de la Cambra:

—Laval no ho hauria fet tan malament com Bonnet. El pla Laval-Hoare era, encara, cirugia. El pla Bonnet-Chamberlain és carnisseria.

filigranes. Els rics es faran radicals com aci els radicals es feren rics i tindrem el casino dels senyors i el cafetó dels pobres. El que no entenem és per què, si tan rics són, no compren Alemanya en comptes de fer-ho a l'inrevés, i amb França.

D'aquesta manera acabarà que Hitler serà el més gran propietari de l'Europa central i occidental i Espanya, com que quedarà aïllada a l'extrem, haurà de demanar a Amèrica que la vingui a descobrir —ja va dir-ho el senyor Prieto— i anirem a torna jornals. Perquè, què hi farà a Europa Espanya, si Anglaterra posa en vigor l'acord amb Itàlia? Mentre Europa es fa cada dia més feixista, Amèrica es torna cada dia més anti-feixista i fins els països més dominats per alemanys i italians se'ls treuen del damunt. A Amèrica, doncs, i quan ja no hi haurà estret de Gibraltar, sinó tan sols l'illa de Portugal, ja s'ho trobaran.

SAMUEL PICKWICK

Londres, octubre.

ANTISEMITISME DE CONVENIENCIA

Mussolini, en el seu discurs del setembre passat a Trieste, va voler dir algunes paraules tranquil·litzadores als israelites italians amenaçats de persecució pels hitlerians del feixisme. Però els italians, ja des del començament, s'han rigut del racisme. Així, per exemple, es comenta el cas de Volpi, membre del Gran Consell Feixista i eminència financera del règim, que, en virtut d'ordres superiors ha substituït, a la direcció de les dues més importants companyies d'assegurances italianes, el jueu Morpurgo. Però si aquest és jueu 100 per 100, Volpi és des-

alloza

PARADIS NAZI

—I per què l'hauran mort?
 —Perquè dubtaven si era comunista, sospitaven que era jueu i suposaven que era catòlic.

(Dibuix d'Alloza)

"L'ESQUELLA" ha obert un consultori

La Frenologia, únic remei per a la situació d'Europa

Porteu-nos el cap de Hitler, de Mussolini o algun altre de semblant i us direm els punts que calça

També es fan caps nous i s'examinen les entranyes dels polítics cèlebres

La celebració del LII Congrés de Frenologia, en el qual el president de la Societat, tant de Frenologia com el mateix Congrés, Mr. Causins, ha presentat com a plat fort l'estudi, frenològic naturalment, dels caps dels senyors Chamberlain, Hitler, Mussolini, Goebbels, Eden i Churchill, ens obre un camí ample i ben asfaltat per aconseguir que els homes de govern arribin a aquella perfecció relativa a què poden arribar els homes que no són de Govern.

La Frenologia, com tothom sap, no és pas la ciència dels frens, aplicable a la conducció de cotxes i dels entusiasmes, sinó que és la ciència dels bonys del cap. Amb ella als dits, els especialistes, palpant un cap, us diuen el que hi ha a dins i el que en pot sortir, a menys d'ésser un cap impermeable. Mister Causins, però, ha portat les coses més lluny: en comptes de palpar els caps de Hitler i Mussolini, a part dels altres personatges més manyacs, ha preferit palpar-los la foto i n'ha tret les conseqüències que tothom sap:

«Hitler està governat d'una manera excepcional pel seu inconscient.

Està ple de vanitat; és cruel, destructor, agressiu, enemic de tot control, incapaç de meditar un pla en tots els seus detalls abans de posar-lo en pràctica.»

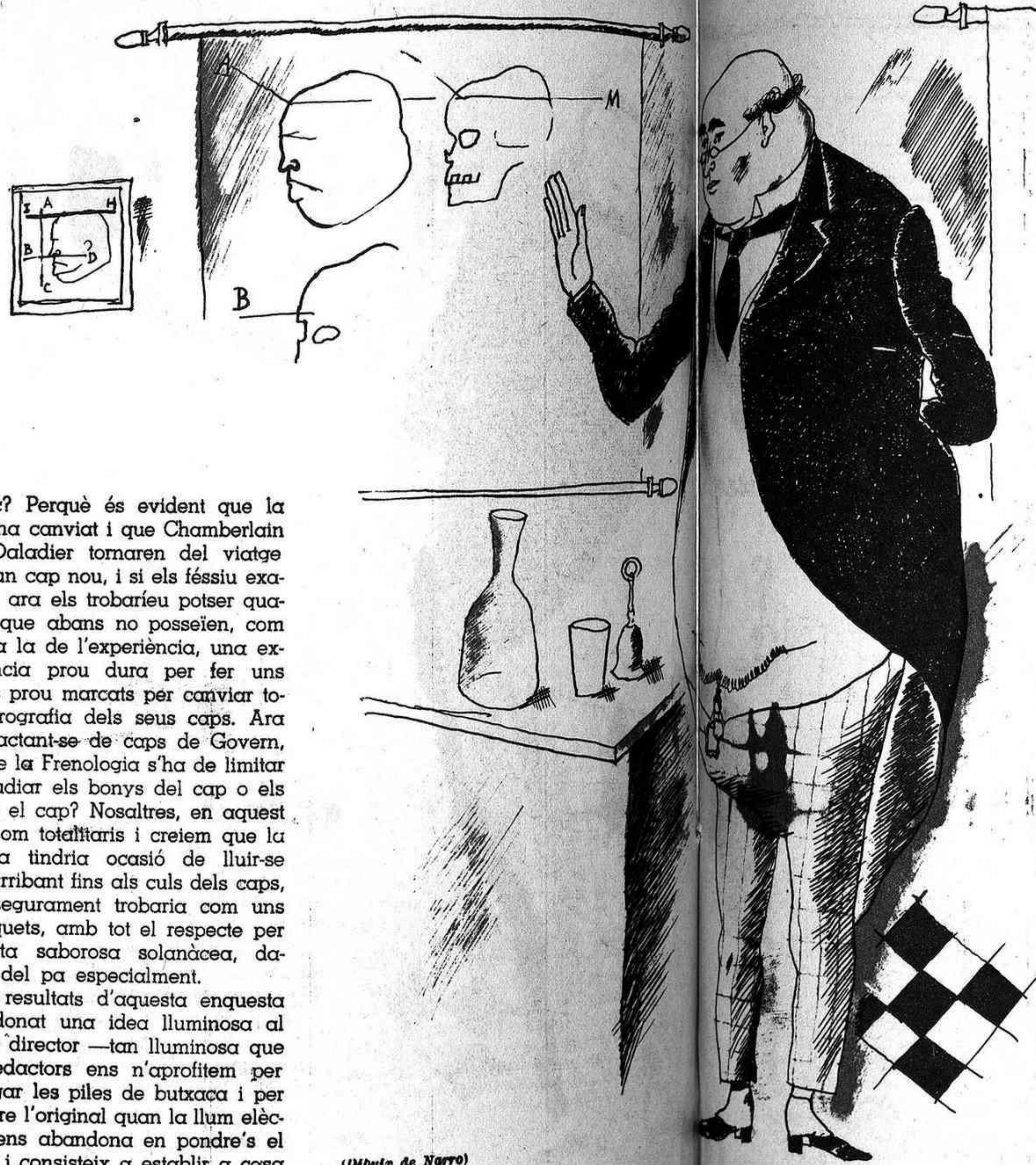
El dictamen explica les precaucions preses pel frenològ, que sempre s'haurà quedat curt encara que hagi operat damunt d'una fotografia en relleu.

A Chamberlain el troba massa home de negocis. Aquesta conclusió porta tot seguit a fer una pregunta: quant haurà guanyat en els tractes de Munic?

Ara bé; tots aquests dictàmens han estat fets abans o després de Munic? I, precisant més, amb fotografies fetes abans o després de

Munic? Perquè és evident que la cosa ha canviat i que Chamberlain i a Daladier tornaren del viatge amb un cap nou, i si els féssiu examinar ara els trobaríeu potser qualitats que abans no posseïen, com és ara la de l'experiència, una experiència prou dura per fer uns bonys prou marcats per canviar tota l'orografia dels seus caps. Ara bé, tractant-se de caps de Govern, és que la Frenologia s'ha de limitar a estudiar els bonys del cap o els de tot el cap? Nosaltres, en aquest cas, som totalitaris i creiem que la ciència tindria ocasió de lluir-se més arribant fins als culs dels caps, que segurament trobaria com uns tomàquets, amb tot el respecte per aquesta saborosa solanácea, damunt del pa especialment.

Els resultats d'aquesta enquesta han donat una idea lluminosa al nostre director —tan lluminosa que els redactors ens n'aprofitem per carregar les piles de butxaca i per escriure l'original quan la llum elèctrica ens abandona en pondre's el sol—, i consisteix a establir a casa

(Dibuix de Narro)

nostra, més concretament, a L'ESQUELLA, un Institut Frenopàtic

La iniciació, però, no s'ha fet pas sense sacrificis per part d'ell i nostra, ja que ha hagut de sotmetre el seu cap, i no pas en fotografia, a un grapeig sistemàtic, frenològic i britànic a la vegada. No publiquem el dictamen per respecte als nostres lectors i perquè sospitem que per error ens ha estat enviat el que corresponia a algun eminent polític francès. Es el dictamen sobre els bonys del cap d'una persona amb la qual tothom s'hi veu amb cor. I com que tothom sap que nosaltres ens fem respectar...

El consultori que anem a establir tindrà tots els avenços de la moderna ciència frenològica i, a més, no estarà collectivitzat. Serà, doncs, de tota confiança. Però és que, a més, hi haurà tals innovacions, que no hi haurà ni polític, ni aspirant a polític que no passi per la nostra Clínica.

En efecte; fins ara la Frenologia es limitava a constatar l'existència

dels diversos bonys corresponents a les diverses qualitats o defectes i així ens trobàvem que aquell que tenia el bonny de l'estupidesa, l'havia de conservar, almenys, per tota la vida. Ara no; amb el nostre procediment, si no li treiem aquest honorable bonny, podem crear-n'hi de més eminents que deixin aquell petit. Tot és qüestió d'un martell de fusta, un mapa del cop que volem produir i el client. Si, per exemple, els senyors Daladier i Chamberlain haguessin passat per les nostres mans abans de marxar a Munic, altra energia haurien mostrat.

A més, però, del diagnòstic frenològic, la nostra clínica en practicarà d'altres. Segons els antics, no era el cor la víscera dels sentiments, sinó el fetge, que tenia altres qualitats encara. Nosaltres, doncs, ens proposem determinar el caràcter de les personalitats que s'hi prestin examinant-los el fetge, que algunes tenen com un guardarrobes. I així com la frenologia jutja segons el que hi ha en els bonys del cap, la nova ciència ho fa segons el que troba en els prestatges del fetge. I perquè es vegi que no parlem perquè sí i sense entendre-hi, donarem una petita recepta als nostres lectors que tinguin el fetge malalt. El millor, per al fetge, és la ceba. Proveu el fetge amb ceba i us en convenceréu.

El fetge i altres entranyes, a més, segons ens diuen els antics, si se saben examinar bé, ens donen dades importantíssimes sobre l'esdevenidor de les nacions. Si tinguéssiu, per exemple, a mà les entranyes de Hitler i Mussolini, us podríem donar unes belles perspectives sobre el futur d'Europa.

I el que diem de les entranyes ho diem del cap: envieu-nos el cap de qualsevol dels amigables components d'Europa i us direm si era bo. Mentre no el rebem no podem fer altra cosa que mostrar el més prudent dels escepticismes.

A petició de nombroses famílies

Els que apunten i els que tiren sense engaltar

El redactor de «La Publicitat», senyor «Begur», que de tant en tant projecta el seu lluminós criteri vers el teatre català, l'altre dia cometia una «gaffe». Deia que en veure que els actors del Teatre Català de la Comèdia representaven Shakespeare sense apuntador, els actors del teatre Barcelona havien decidit representar Ibsen sense ajuda de la petxina, més vulgarment coneguda per «concha».

El senyor «Begur» ignora que abans que els del Teatre Català de la Comèdia representessin de memòria «La feréstega domada», els actors que acabdilla el senyor Martínez Baena ja representaren pel mateix procediment una obra de Benavente, «La ley de los hijos», gesta que nosaltres comentarem des d'aquesta secció. Pel que es veu, el senyor «Begur» no va veure aquesta obra ni llegeix L'ESQUELLA. Ho lamentem per a ell, i no parlem pas per «La ley de los hijos», que és una de les obres inferiors de Benavente, sinó per L'ESQUELLA, que és

el periòdic teatralment més ben orientat del món.

(No s'admeten homenatges ni donatius.)

★

Està clar que això de representar comèdies sense apuntador és un mèrit a veuades relatiu. Nosaltres hem vist companyies que actuaven prescindint de la «concha»... però que entre bastidors hi tenien dos apuntadors, per falta d'un. Ah, i els actors encara no se sabien el paper.

★

En el teatre barceloní, que ha anat una mica de mal borràs (i consti que no és cap allusió), l'apuntador ha estat sempre un personatge indispensable i ben perceptible. Ací s'han estrenat comèdies amb només un parell d'assaigs i, naturalment, a l'hora de l'estrena i durant les deu o vint primeres representacions, el públic sentia més la veu de l'apuntador que no pas la dels artistes.

En Santpere, sobretot, gràcies al seu en-

giny, havia salvat situacions una mica compromeses motivades per la veu de l'apuntador. Una vegada, un espectador de l'Espanyol, des de les darreres files, interrompé la representació amb el crit clàssic:

—Se sent l'apuntador!

En Santpere, tranquil·lament, replicà a l'interruptor:

—Felig vostè, que té tan bon «oïdo»! Jo, des d'ací, gairebé no el sento...

★

Hi ha alguns grans actors especialistes en l'art de «pescar» l'apuntador de la manera més dissimulada. En l'argot teatral, d'aquesta activitat, se'n diu «collir agulles». Quan veieu un actor que no es desarrapa de la petxina i que cada moment s'ajup, podeu estar segur que no sap ni un borrall del paper.

La frase «collir agulles», però, ha estat modernitzada. No fa pas molt, un dels actors d'un teatre de la Rambla, caracteritzat pel barret i per les corbates que porta fora de l'escena, va començar a acotar-se davant de la petxina. Des del galliner, un tranquil va interpellar-lo:

—Noi: que culls «burilles»?

★

Un autor, des de les pàgines d'un periòdic local ha tornat a anatematitzar els crítics que escriuen comèdies.

D'acord. A condició d'anatematitzar també els autors que escriuen comentaris teatrals a les pàgines dels diaris. Cadascú, a la seva feina. Els crítics a fer crítics i els autors a fer comèdies. Perquè hi ha autor que es passa la vida teoritzant i polemitzant, ignorant que l'obligació primera d'un autor que vulgui ésser digne d'aquest nom és la d'escriure comèdies i donar-les al públic. Tot allò altre —barallar-se, constituir noves societats, dir mal de la crítica— ve després.

Més comèdia, companys, i menys comèdial

★

Nota de societat:

Al Teatre Còmic, en substitució de la vedet senyoreta Maruja Tomás, ha debutat l'altra vedet senyoreta Pepita Benavent.

Felicitem les famílies llurs, tot assegurant-los que compartim l'alegria natural en aquests casos.

★

En aquests dies, el món musical i teatral commemora el centenari de la naixença del músic Georges Bizet, l'autor de «Carmen».

A la temporada passada, al Liceu barceloní, representaren «Carmen»; una «Carmen» de la qual el menys que se'n pot dir és que fou molt pintoresca.

Trobem naturalíssim, doncs, que ara, que es tracta d'homenatjar Bizet, la direcció del Liceu hagi acordat no representar «Carmen».

Cadascú homenatja com pot. El gran compositor, des de l'altre món, sabrà copsar i agrair la finor de l'homenatge.

ZONA FACCIOSA

—Ací un ou costa un ral!
—Però un ral costa un ou!

(Dibuix d'Alpresa)

es féu tan i tan intensa, que el cos expedicionari es desfé com un bolado i, com per encant, els coixos es posaren a caminar, els orbs hi veieren, els mànxols allargaren el braç i els allitats s'alçaren més drets que un pal.

—«Miraculo!, miraculo!»—deia el bon poble italià.

I tot eren invocacions a «Sancti Benito Mussolini», i accions de regraçament i prometre ciri darrera ciri.

Però, de còp, una veu més aviat aiguardentosa i que ressonava com un tro, exclamà:

—«¡Leche con las mujeres!»

Aquest crit exòtic, eixit de la boca d'un dels voluntaris repatriats, tingué la virtut d'igualar la festa que fins aleshores es descabdellava d'una manera tan encisadoja. Perquè a l'airada exclamació, hi respongueren d'altres exclamacions igualment inesperades:

—«¡Tú, Rodríguez, a ver si nos las pira-mos!»

—«¡Anda, López, qué rubial!»

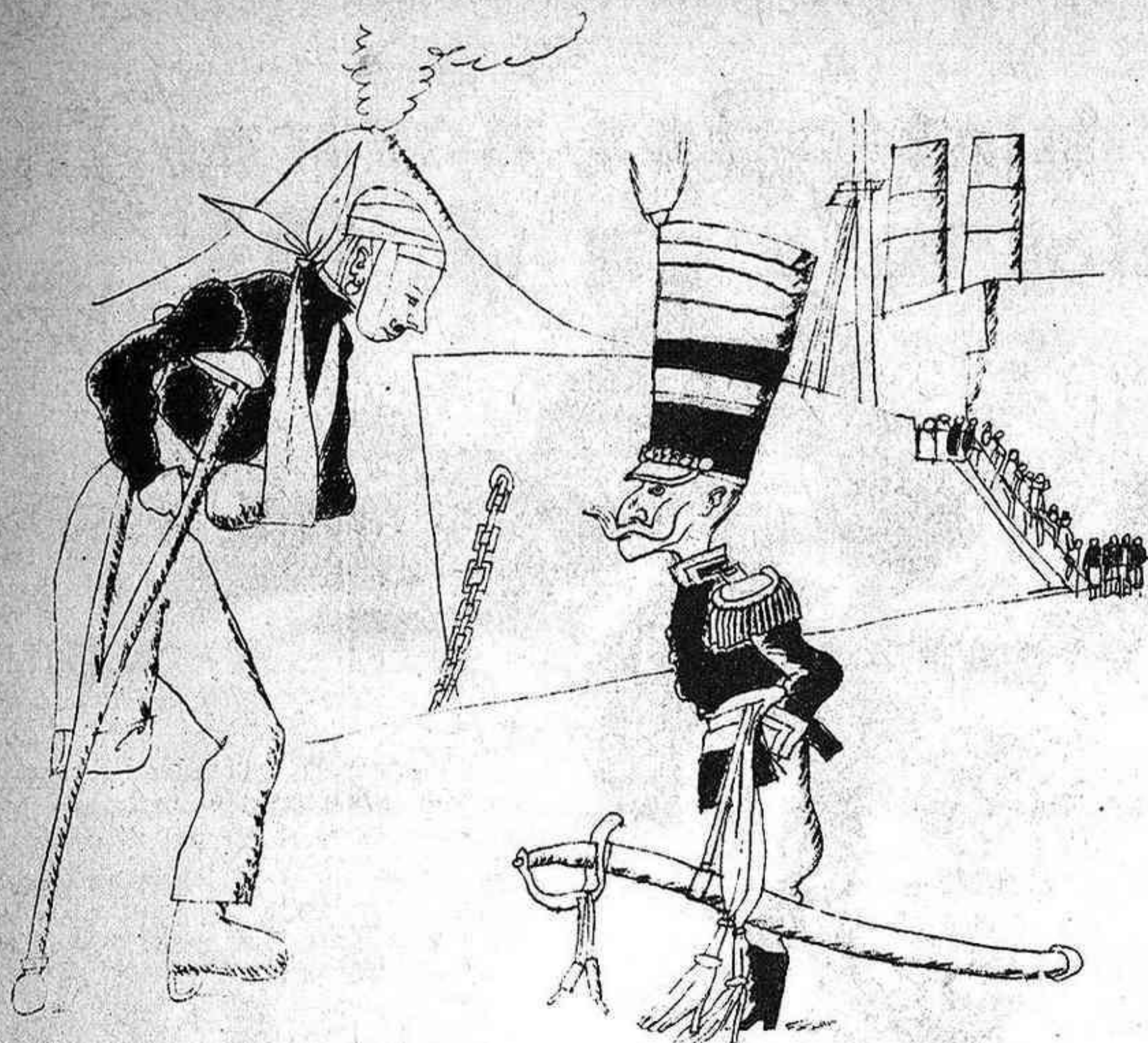
—«¡Està gachí, Martínez!»

—«¡La Virgen, vaya jamona!»

—«¡Olé, Sánchez!»

Es a dir, que en lloc dels Baldufettas, Marinonis, Trombalinis i d'altres italians els vaixells carregats d'Espanya portaven un carregament de Rodríguez, Pérez, López, capaç de colonitzar totes les regions italianes que Mussolini va dessecant.

Després, per ràdio, hom donà la notícia, amb un telegrama arribat de Càdiç. A la nit anterior, uns cossos de tropa espanyola, disfressats de voluntaris italians, embarcaren en els vaixells preparats i, pretextant que tenien pressa, obligaren a salpar immediatament. «Si algú té dret a ésser evacuat, es digueren, som nosaltres, que hi som per força. Els italians no es diuen «voluntaris»? «¡Pues que se...!» Aquests punts suspensius han d'ésser substituïts per un temps de verb molt castís, la traducció catalana del qual comença amb la lletra f.

A NAPOLS

—A vostè també l'han retirat?
—Ui! I que en fa de temps!

(Dibuix de Narro)

10.000 voluntaris, 10.000

De quina manera els soldats espanyols han aconseguit ésser evacuats

Quan els deu mil voluntaris italians repatriats desembarcaren a Nàpols, es produïren uns lleugers incidents, que si no han estat contats per la premsa és degut segurament a la manca de paper. Nosaltres, però, als quals no ens fa cap por el paper, per ridícul que aquest sigui, donarem una breu informació del fets de Nàpols.

Quan la multitud agomolada al moll s'esgargamellava cridant: «Ben venuttos!, ben venuttos!», hom observava dalt del barco un mutisme sospitós en alt grau. Els deu mil voluntaris, deu mil, callaven com un morts, en lloc de cridar com uns mutilats que tornen a la pàtria. «Ben venuttos!, ben venuttos!», repetia el poble napolità, en donar la benvinguda al «soldado de Nàpoles». Però, aquest, com més el poble cridava, més mantenia la boca tancada.

Eren tres quarts de sis de la tarda quan els voluntaris foren desembarcats. Els uns amb croses, els altres amb els braços enquixats, aquells altres viatjant en llitera, tots plegats formaven un bonic espectacle d'exèrcit triomfador. No obstant, les napolitanes, un xic excitades pel llarg temps de dejuni que per a elles ha representat la guerra d'Espanya, es llançaren com una sola dona damunt del cos d'exèrcit expedicionari, amb la sana intenció de cercar el cos al soldat, i no pas a l'exèrcit.

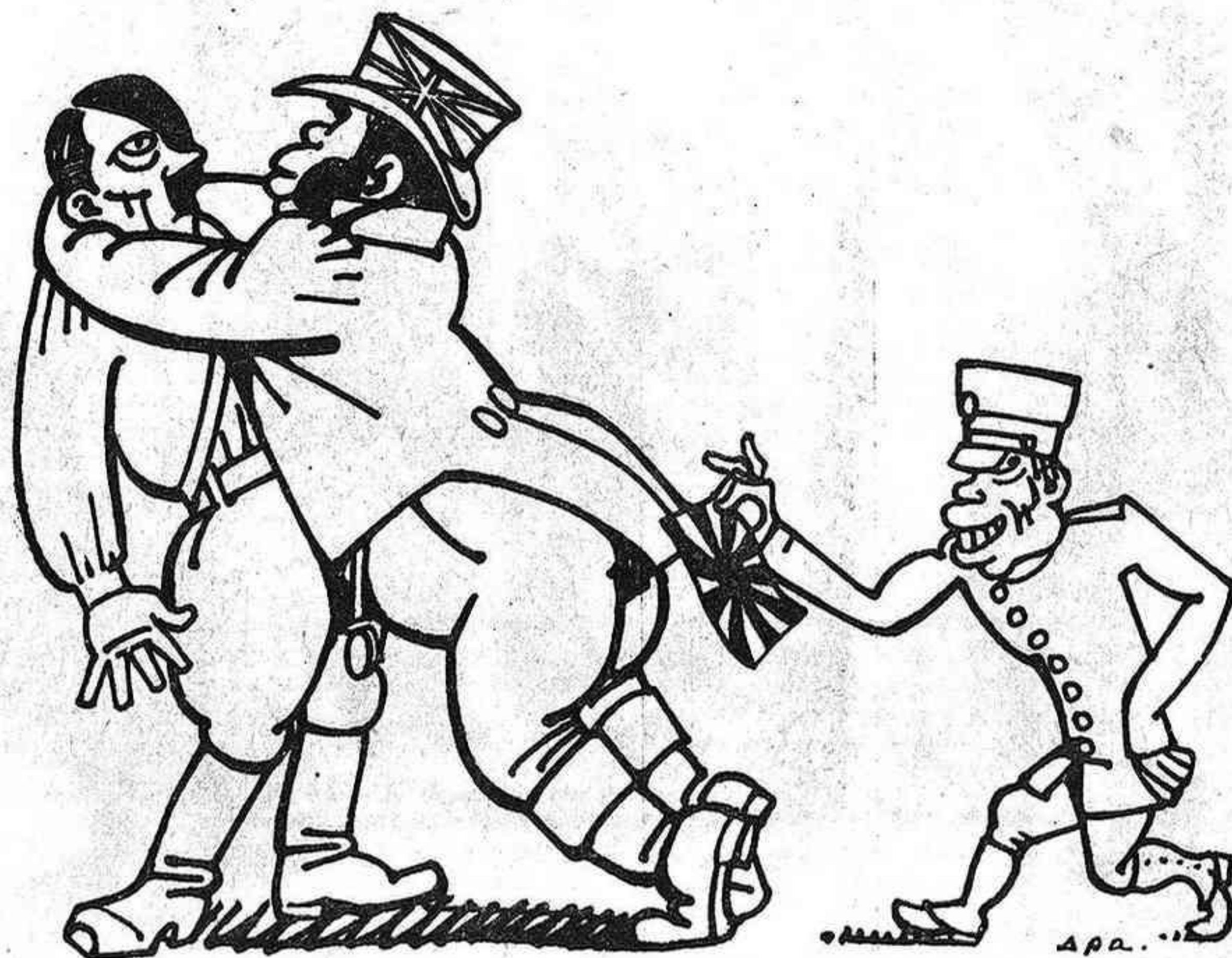
—«Mio carol!»

—«Molto amatto!»

—«Tu ma queras!»

Tot el port de Nàpols anava ple d'aquestes i altres expressions igualment afectuoses, eixides dels llavis de les belles italianes.

Arribà un moment que la passió femenina

LA LLUFA I

(Dibuix d'Apa)

CRIEU·PARES!

Popeye, tot lluitant a les nostres files s'ha quedat orfe als EE. UU.

Tot i que els espies que tenen a l'Espanya republicana, que poden haver vist perfectament com i de quina manera la República es privava d'un ajut tan decisiu com fou el dels voluntaris que de les cinc parts del món vingueren a ajudar-nos quan, davant els rebels, i els seus auxiliars i provocadors no podíem posar-hi ni exèrcit ni cosa que s'hi assemblés, i que hem retirat perquè s'ha dit que calia retirar els voluntaris estrangers, i aquests eren els únics voluntaris estrangers que lluitaven a Espanya contra els obligatoris, la premsa feixista segueix dient que no els hem retirat tots, ni de molt. ¿D'on ha tret aquesta informació aquesta premsa? ¿Es que els seus espies són superespies o què? Doncs bé; si no els hem retirat tots, ens en queda un, però un que val per nil. Però, fet i fet i ben mirat, no és estranger, sinó català i ben ca-

talà. Tan català que es diu Segar, nom que, si el lector ha sentit alguna vegada a la seva vida «Els Segadors», li dirà segurament alguna cosa, i no pas certament res que tingui que veure amb allò que diuen de Segar i fer ampolles, encara que per al nostre heroi ho sembli.

El nostre Segar va néixer als Estats Units, però va venir aviat a casa nostra i, tan bon punt va caure el full del calendari el 18 de juliol, que ell ja es va fer milicià, després soldat i ha acabat per ésser el factòtum de la nostra lluita. Per això, encara que se'n van tots els seus companys, ell es queda. Però es queda també a causa d'una muller, seca com un clau, que no el deixa viure.

Ara se li ha mort el pare, E. C. Segar, que feia de dibuixant als EE. UU. mentre el noi corria món i lluitava per nosaltres. Però ell ni s'ha posat dol ni ha deixat d'anar al cinema.

Es en una d'aquestes sales d'espectacles que el trobem i l'interviuem.

—Ei, Popeye!—Cal advertir que es diu Popeye i és mariner d'ofici, encara que a ell tant li faci anar per terra com per mar—. Ei, Popeye! —li cridem—. Que no saps que s'ha mort el teu pare?

—Ah, sí? —ens contesta. I afegeix—: Així no l'hauré de mantenir tit-tit.—I treu una bocada de fum de la seva pipa.

—Quins fills!

—Sí, quins pares! Has de saber que el meu pare em va dedicar a fer d'anunci de conserves i després em va col·locar al cinema. Des d'aleshores he anat per les meves i l'he fet milionari; en canvi jo... titl titl «I'm Popeye the sailor man... titl titl». Fins que em vaig cansar de fer trucs de cinema i en vaig fer dels vostres. Almenys ací els trucs són de veritat. I ara jo sóc a la guerra i ell em deixa orfel!

—Vols dir que n'has fet molts de trucs?

—I doncs, qui et penses que va arribar fins a les portes d'Oscar i va prendre Belchite... titl titl, i va fer córrer els italians a Madrid i a Guadalajara, i a Brunete, i a Terol? El mal és que un no pot ésser a tot arreu, i quan ets a bord del «José Luis Díez», la mar és el meu element i si sabessis el que he fet a l'esquadra... «I'm Popeye the sailor man... titl titl!»

—Sí; si sabessis el mar com és bonic.

—Justa; però l'Ebre! L'Ebre també n'és de bonic.

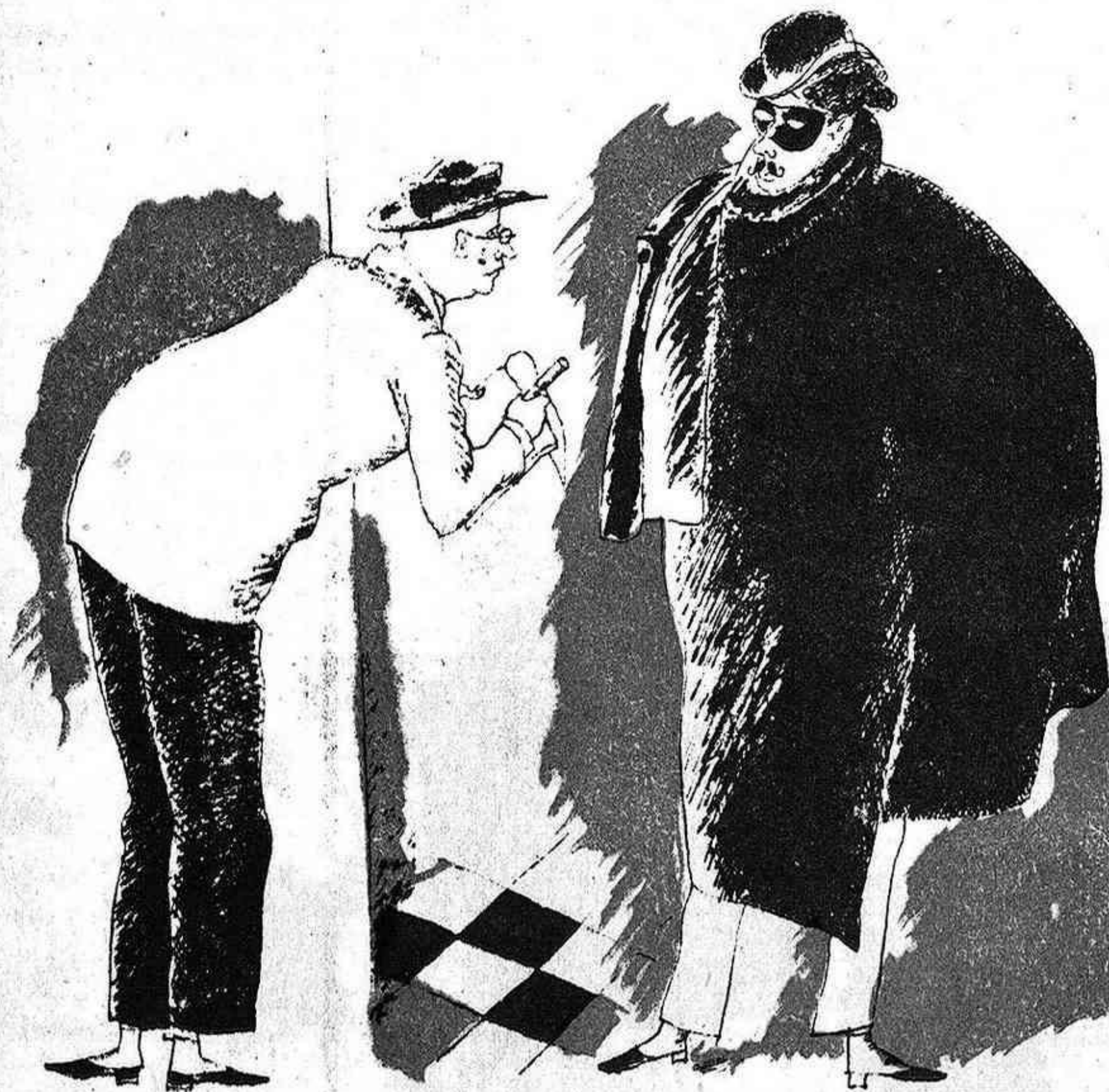
—Ah, també hi eres?

—També hi sóc! Els espinacs que hi he menjat i les pinyes que hi he repartit!

—Però ara et retiren, no?

—I cal! Si sóc tan català com tu. No em dic Popeye Segar? Doncs a segar com els bons segadors:

Catalunya com-tat gran... titl titl
Tornarà a ser ri-ca i ple-na,
Endarrera aques-ta gent
Tan u-fana i tan super-ba, titl titl

EL COMTE DE PARIS

—Això de Munic ha estat una traició...
—Quin roig n'hi ha d'aquest comte.

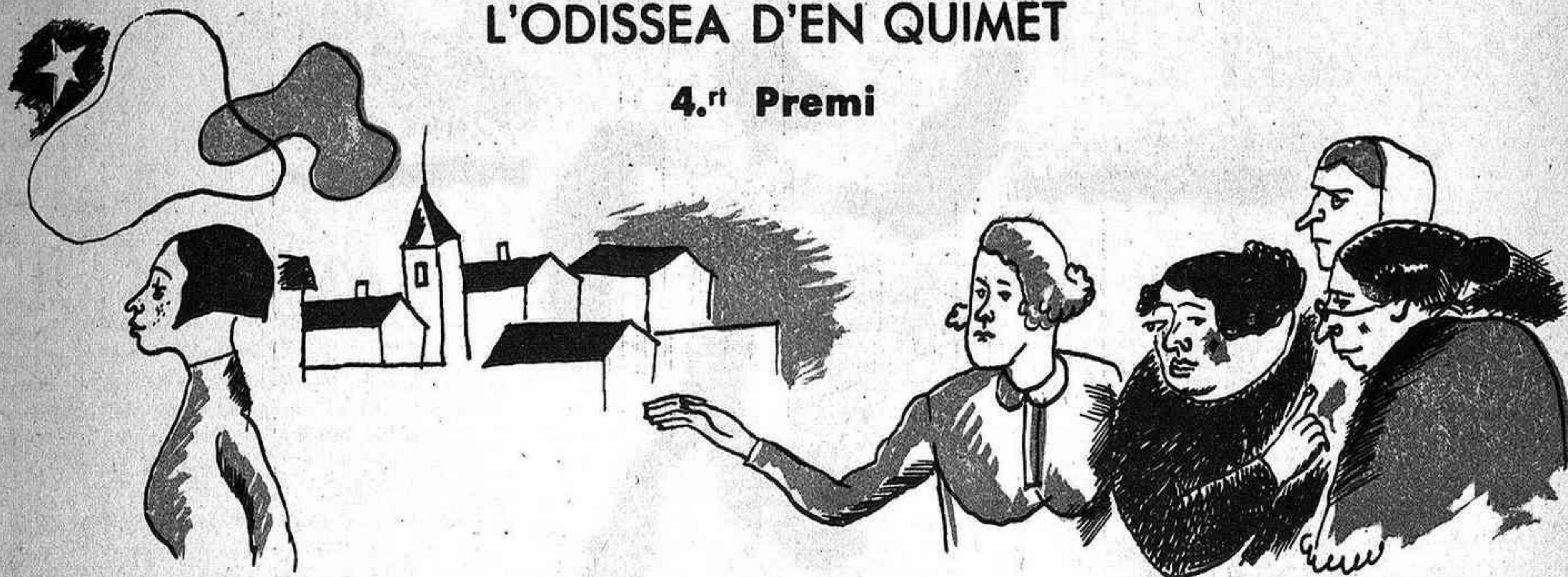
(Dibuix de Narro)

JOCHS FLORALS DE L'HUMOR

EL NOSTRE CONCURS D'ANECDOTES

DE LA RERAGUARDA

L'ODISSEA D'EN QUIMET

4.^{rt} Premi

En Quimet era un antifeixista convençut.

Des dels primers dies de la revolta va demostrar ésser un perfecte milicià.

Es va llançar pels carrers del poble amb una pistola a cada mà, i fou un dels qui més van contribuir a la victòria de les armes republicanes.

Més tard, fou membre del Comitè i, desitjant fundar una família es va ajuntar amb la Pepeta.

Passen uns mesos i en Quimet, en veure els enemics que de tots costats li surten a Espanya se'n va al front de voluntari.

Passen uns quants mesos més i corre pel poble la veu que en Quimet és mort.

Ningú, però, no sap res del cert.

Als quinze dies d'haver-se prohalat aquesta notícia, la Pepeta es torna a casar.

La Pepeta es torna a casar!

¡Com disfruten ara les velles comares que, mentre fan mitja al portal, critiquen tot el que bonament es pot criticar!

—I ara! Al nostre temps no passava això.

—Què s'ha pensat que és el matrimoni aquesta desvergonyida?

—¡Almenys hauria pogut esperar a saber de segur si havia mort en Quimet!

I aleshores passava la Pepeta.

Tots els dits l'assenyalaven.

—Miri-la, donya Tecla, quin posat de pocavergonya que fa, eh? I així el poble sencer es posà a vexar la Pepeta en totes les ocasions favorables.

Transcorren uns altres mesos i una altra nova esglaiadora circulà: En Quimet es viu!

I en Quimet arribarà demà en el tren de les vuit!

No cal dir, que el poble en massa, exceptuant naturalment, la Pepeta i el seu marit, es trobà el dia següent a les vuit hores del matí a l'estació del ferrocarril.

Les manetes de tots els rellotges, nerviosament interrogades, passen lentament sobre el número vuit, i la maneta grossa àdhuc arriba ja al número u.

Dimonis!

Aquest tren!

A la fi arriba aquest tren i d'ell baixen lentament en Quimet i una senyoreta.

—No saps, Quimet, la Pepeta...!!!

Però en Quimet els interromp.

—Un moment, un moment, abans de tot permeteu-me que us presenti —assenyalant la «senyoreta»— Pilar Rodríguez, la meva nova companya...

J. VARDERI

—He d'arranjar un assumpte amb vós. Anem a Munic.

(Dibuix de Riera)

—Que vol que li digui! Jo no hi crec amb això de la retirada.

(Dibuix de Mestres)

ESQUELLINCS BARCELONA ÉS BONA

Barcelona, Barcelona,
cada dia et veig més gran,
cada dia et veig més plena
i replena d'habitants.
Bona deus ésser de mena
quan n'hi vénen tants i tants
al temps que la bomba sona.
**Tant si sona com si no sona,
Barcelona és bona.**

Abans el cul d'una mona
(crec que el millor és parlar clar)
per entrar-hi diu que havíeu
amb respecte de besar.
D'explosió no en sentíeu;
ara besacul no hi ha.
I si una gran bomba hi sona,
**tant si sona com si no sona,
Barcelona és bona.**

Si no hi sentim de cap trona
esgarips de capellans,
ni hi veiem passar en corrua
bequines i sagristants,
amb aquest guany —revatual—
tots ens sentim més germans.
Cau la bomba i tot ressona?
**Tant si sona com si no sona,
Barcelona és bona.**

Si no podem menjar mona
(que era el millor dels padrins)
hem descobert tot de gustos
als raves i als cargolins.
Ens volen matar a disgustos,
i els queixals se'ns fan més fins
sota la bomba xarona.
**Tant si sona com si no sona,
Barcelona és bona.**

T'alarmen? Surts una estona
a veure el gran joc de llums
que persegueix i arreplega
l'enemic tan ple de fums.
Surt un caça; el rebel plega
d'acord amb els seus costums.
Que abans una bomba sona?
**Tant si sona com si no sona,
Barcelona és bona.**

Barcelona, Barcelona,
que n'ets i que n'ets, de gran!
Com més et faran la guerra
més immensa en trobaran.
On et fan una desferra
jardins novells floriran
sota la bomba que sona.
**Tant si sona com si no sona,
Barcelona és bona.**

HORTENSI

FEU-VOS EL TITOL

Un lector ens tramet el següent retall del nostre col·lega «La Vanguardia»:

«EN EL DE HACIENDA Y ECONOMIA

El señor Ruiz Funes

El ministro de Hacienda y Economía recibió ayer la visita del embajador de España en Bruselas, señor Ruiz Funes, con quien conferenció largo rato.

El señor Méndez Aspe recibió, además, las visitas del vicepresidente de las Cortes, señor Fernández Clérigo, del subdirector general de Abastecimientos don Mariano Rojo, del pintor don Luis Quintanilla y del gerente de la C. A. M. P. S. A., señor Géntibus.

Com veuran els lectors, els nostres lectors ens donen feta ja la meitat de la feina.

Aviat L'ESQUELLA es farà tota sola, o més ben dit, els nostres lectors es faran riure els uns als altres sense necessitat d'intermediaris.

Allò que se'n diu del productor al consumidor.

I nosaltres que ens creiem insubstituïbles!

★

Uns titulars, també de «La Vanguardia» (el nostre fraternal col·lega):

TEATROS Y CONCIERTOS

En el PARTHENON se presentó nuestro amigo D. JUAN TENORIO.

Aquesta amistat mal dissimulada es veu que prové de l'Administració més que de la Redacció.

Tots sabem que Don Juan Tenorio era un gran agent productor d'esqueles.

(Dibuix d'Alloza)

EL GRAN CAPITAL

—Què, no pensa fer res per evitar-ho?
—Oh, no! Es tan persuasiu...

Esquellots

EL MISTERI DE LA SANG

El famós doctor Gunther, de Jena, especialista en malalties de la raça, ha publicat un treball en el qual dona els resultats de les seves experiències fetes a base de sang, com a bon alemany que és. Les agències d'informació no ens diuen de quin manera s'ha proporcionat aquesta sang, però els nostres lectors poden suposar-ho. Dels estudis fets per aquest doctor sanguinari resulta que els alemanys només tenen a la sang un 60 per 100 de sang nòrdica. Aneu a saber quin 40 per 100 de porqueria hi deuen portar! El doctor Gunther, no obstant el que diu, és alemany i nazi. A què ve, doncs, tant d'orgull? Els veritables nòrdics sense barreja, són els esquimals. I no són aris!

teu conte —previ examen— i t'abonarà cinquanta pessetes.

JOVES INTEL·LECTUALS...

Treballau, que «La Rambla» no us abandona.»

Trobem a faltar-hi una altra crida que digués: Sastres! Féu l'ull viu! Exciteu els joves intel·lectuals a escriure contes a deu duros i cobrareu les vostres factures!

FUNCK, VIATJANT DE HITLER

Es parlava davant del rei Carol de Romania dels viatges d'affers del Dr. Funck, viatjant de Hitler per Europa.

—No hi ha millor venedor que Funck—digué el rei.

—Sí? Per què?

—Perquè és un home que et ven una cosa que no necessites dues vegades, més cara del que la pagaries si la necessitessis.

SASTRES!

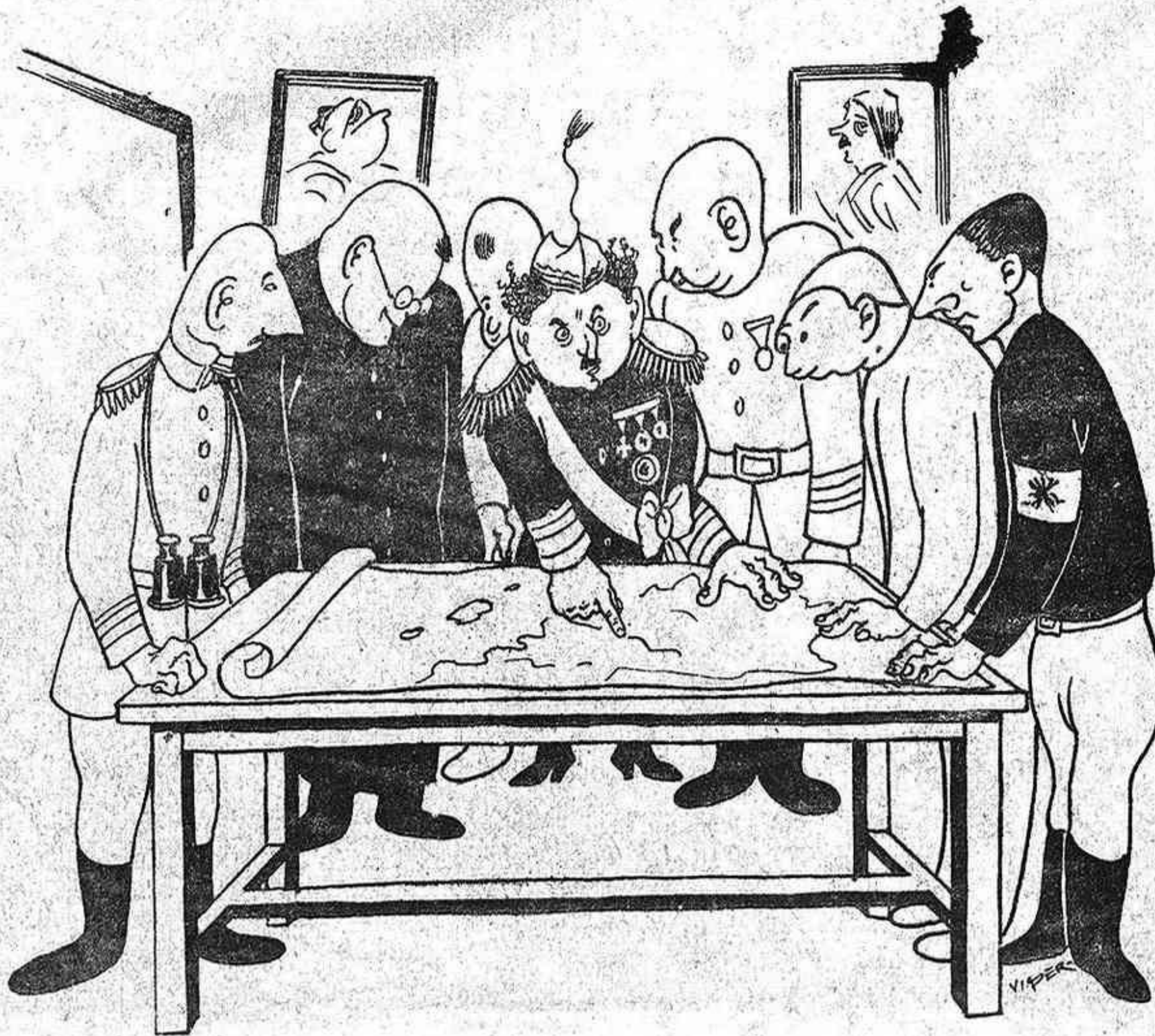
«La Rambla» del dia 24 publicava, en quadrat, el següent anunci:

«LECTOR...

Pensa que «La Rambla», cada dijous, t'ofereix un conte inèdit.

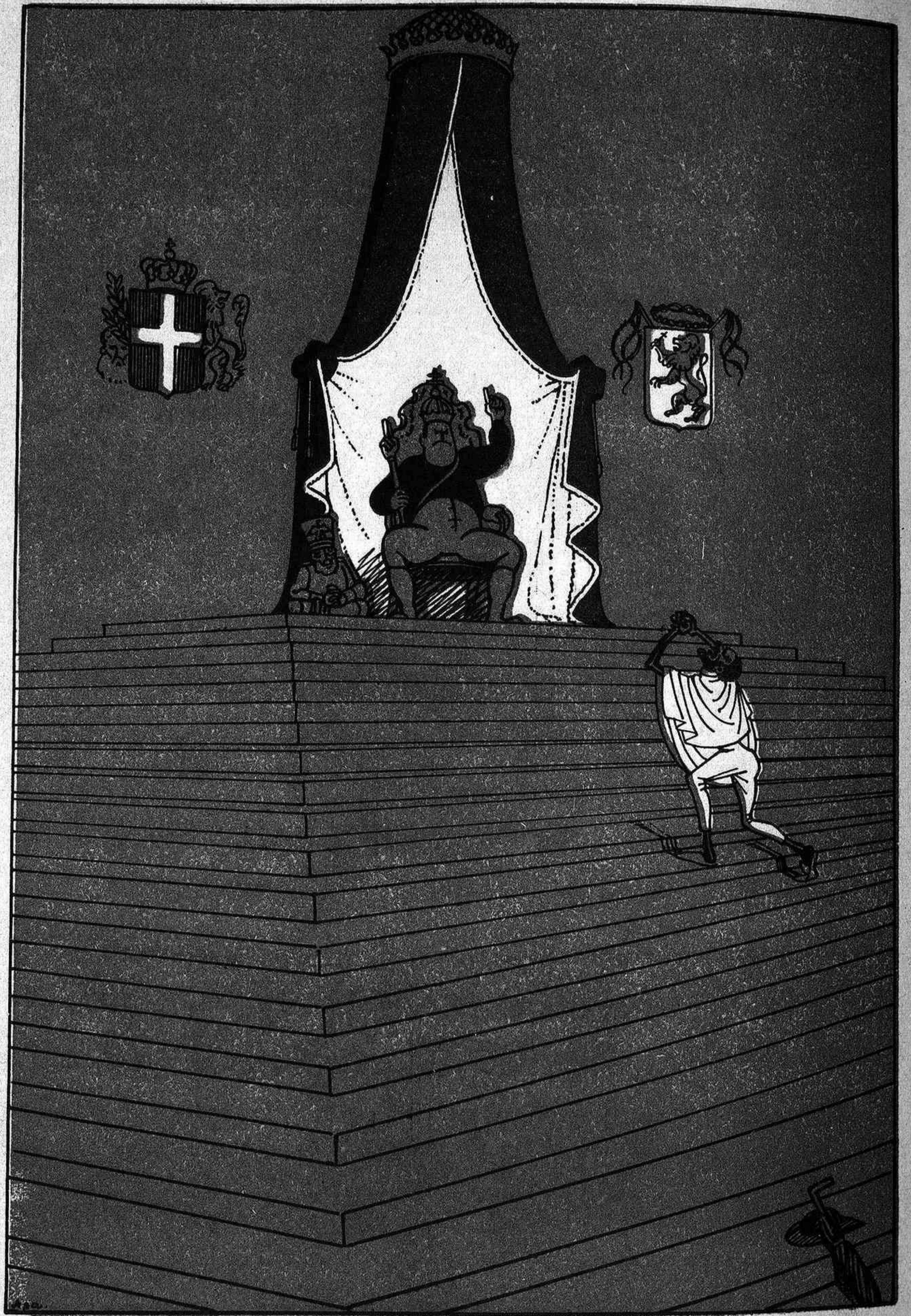
AUTOR...

Pensa que «La Rambla» publicarà el

—Veieu això és l'Ebre, ja fa tres mesos que hi som, doncs què us pensàveu...

(Dibuix de Viader)

L'ANY 2000

—Estic disposat a reconèixer segons i com l'Imperi britànic!

(Dibuix d'Ape)